

BEGÜM UZUN - CİHAN ERDAL
ÖZLEM AVCI AKSOY
Yeni Genç Türkler

İletişim Yayınları 3647 • Araştırma-İnceleme Dizisi 617

ISBN-13: 978-975-05-3933-6

© 2026 İletişim Yayıncılık A.Ş. / 1. BASIM

1. Baskı 2026, İstanbul

EDİTÖR Tanıl Bora

DİZİ KAPAK TASARIMI Ümit Kıvanç

KAPAK Suat Aysu

KAPAK FOTOĞRAFI Murat Bergi

UYGULAMA Hüsnü Abbas

DÜZELTİ Funda Dörtkaş

BASKI Ayhan Matbaası • SERTİFİKA NO. 44870

Mahmutbey Mahallesi, 2622. Sokak, No. 6/41

Bağcılar 34218 İstanbul • Tel: 212.445 32 38

CİLT Güven Mücellit • SERTİFİKA NO. 45003

Mahmutbey Mahallesi, 2622. Sokak, No. 6

Bağcılar 34218 İstanbul • Tel: 212.445 00 04

İletişim Yayınları • SERTİFİKA NO. 40387

Cumhuriyet Caddesi, No. 36, Daire 3, Seyhan Apartmanı,

Harbiye Mahallesi, Elmadağ, Şişli 34367 İstanbul

Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58

e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

BEGÜM UZUN - CİHAN ERDAL
ÖZLEM AVCI AKSOY

Yeni Genç Türkler

“Yeni Nesil” Milliyetçilik

BEGÜM UZUN lisans, lisansüstü ve doktora eğitimini sırasıyla Marmara Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler, Boğaziçi Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler ve Toronto Üniversitesi Siyaset Bilimi Bölümleri'nde tamamladı. 2020 yılından beri MEF Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü'nde tam zamanlı öğretim üyesidir. Gençlerin siyasal katılımı ve siyasal eğilimleri, Türkiye siyaseti, devlet-toplum ilişkileri ve siyasal rejimler alanlarında araştırmalar yapmakta ve dersler vermektedir. Çalışmaları *South European Society and Politics* ve *Third World Quarterly* dergilerinde yayımlanmıştır.

CİHAN ERDAL Carleton Üniversitesi Sosyoloji ve Antropoloji Bölümü'nde doktora sonrası araştırmacı olarak çalışıyor. “Yenilgi ve Zaferin Ötesinde: 2010'lar ve 2020'lerde Avrupa'da Neoliberalizm Altında Aktivist Gençlik Kapasitelerinin Politik Fenomenolojisi” başlıklı doktora tezi, Carleton Üniversitesi tarafından 2025 Üstün Akademik Başarı Senato Madalyası ile ödüllendirildi. Geniş araştırma alanları arasında gençlik politik kültürleri, toplumsal hareketler, koalisyonel siyaset, çağdaş zaman/sallık deneyimleri, kolektif bellek, politik fenomenoloji, yurttaşlık eğitimi ve etnografik yöntemler bulunuyor. *The DeGruyter Handbook of Youth Activism* kitabının (Dr. Jacqueline Kennelly ile birlikte) editörüdür. Gençlerle ilgili eleştirel ve sosyal adalet odaklı araştırmalar yürüten İstanbul Gençlik Araştırmaları Merkezi'nin kurucu direktörüdür. 2019 yılında Carleton Üniversitesi'nde kurulan Kentsel Gençlik Araştırmaları Merkezi'nin (CUYR) ilk koordinatörü olmuştur.

ÖZLEM AVCI AKSOY akademik eğitimini sırasıyla Hacettepe Sosyoloji, Galatasaray İletişim, MSGSÜ Sosyoloji Bölümleri'nde tamamladı. Yüksek lisans konusu “İslami televizyon kanalları” idi. Doktora araştırması 2012 yılında *İki Dünya Arasında: İstanbul'da Dindar Üniversite Gençliği* adıyla İletişim Yayınları tarafından kitaplaştırıldı. Doktora sonrasında University of Illinois at Urbana-Champaign Ortadoğu Araştırmaları Merkezi'nde ve Royal Holloway University of London Medya Araştırmaları Bölümü'nde misafir araştırmacı olarak çalıştı. Din sosyolojisi, kültür ve kimlik çalışmaları, iletişim ve medya araştırmaları, sosyal bilimlerde alan araştırmaları ve metodoloji konularında çalışıyor. 2014 yılından beri UNESCO Türkiye Milli Komisyonu İletişim İhtisas Komitesi üyesi olarak görev yapıyor. Uşak Üniversitesi Sosyoloji Bölümü öğretim üyesi ve Deniz'in annesidir.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	9
BAŞLARKEN	13
Çalışmanın yolu, yordamı, bakışı	18
Araştırma sahasının örüntüleri ve bütünlüğü	21
BİRİNCİ BÖLÜM	
MİLLİYETÇİLİK:	
OLAYLAR, TEORİLER, TARİHÇE	27
Milliyetçiliğin kavramsallaştırılması ve farklı milliyetçilik türleri	27
Yeni milliyetçilikler, alternatif sağ ve göç	32
Milliyetçi söylem ve popülist güzergâh	38
İKİNCİ BÖLÜM	
TÜRKİYE'DE MİLLİYETÇİLİK:	
KISA BİR TARİHÇE	45
Kemiyete karşı bir keyfiyet esası: Turancılığa karşı Anadolu milliyetçiliği	50
Popülist siyasetin yeniden ürettiği bir söylem: Türk-İslâm Sentezi	54
Türkiye'de gençler ve milliyetçilik	59

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

“YENİ” MİLLİYETÇİLİĞİN

DİJİTAL AYAK İZLERİNİ SÜRMEK:

GÜNDEMDEKİ VAKALARLA MİLLİYETÇİLİĞİN

DEĞİŞEN YÜZÜNÜ ANLAMAYA ÇALIŞMAK..... 67

Gündemdeki vakalarla milliyetçiliğin

değişen yüzünü anlamaya çalışmak..... 72

Evimizdeki yabancılar: Kayseri olayları -

“Evet, ırkçıyız!”..... 74

Merih Demiral, futbol ve bozkurt:

“Bozkurt Türklerin mitolojik bir simgesidir”..... 84

Despina Vandi İzmir konseri ve Türk-Yunan gerilimi:

“Türk mü kalmadı da Yunan şarkıcı getirdiniz”..... 90

Haniye suikasti ve milli yas ilanı:

“Yasta masta değilim kardeşim”..... 94

Eskişehir’de neo-Nazi saldırısı:

“Yüzlerce çocuk mankurtlaştırıldı”..... 99

Kılıçlı yemin töreni:

“Mustafa Kemal’in askerleriyiz”..... 102

Tekno-milliyetçilik ve festivalizm: TeknoFest -

“Medeniyetimizin güneş yüzlü çocukları”..... 105

Vakaların söyle(yeme)diği:

“Ne ümmeti, biz Türk milletiyiz...”..... 106

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

YÜKSELEN “YENİ” MİLLİYETÇİLİK:

SÜREÇLER, KURUMLAR, FİKİRLER..... 113

Süreçler..... 114

Kurumlar..... 117

Fikirler..... 120

Derinlemesine mülakat

ve odak grup görüşmelerinin analizi..... 125

Gençler milliyetçi olmayı nasıl tanımlıyorlar?..... 126

Yeni nesil milliyetçi gençlerde “devlet” algısı..... 132

Atatürk’ü ve Atatürkçü kimliği sahiplenme..... 140

Laiklik/sekülerlik vurgusu..... 147

Sığınmacı karşıtlığı..... 152

Türklük merkezli ulusal kimlik, ortak tarih ve bir arada yaşam..... 163

<i>Kürtler ve Kürt meselesine bakış.....</i>	171
<i>Otoriterleşme eleştirisi ve demokrasi savunusu</i>	177
<i>Seküler milliyetçilik gençler arasında neden yükseliyor?</i>	185
<i>Seküler-muhafazakâr milliyetçilikler nasıl ayrışıyor veya kesişiyor?</i>	190
BITİRİRKEN... ..	195
KAYNAKÇA.....	201

ÖNSÖZ

Bu kitabın ortaya çıkmasını olanaklı kılan “Milliyetçiliğin Dönüşümü ve ‘Genç’ Yüzleri” araştırması, farklı kurum ve kişilerin desteği ile mümkün oldu. Her birine teşekkürü bir borç biliriz. Öncelikle bu kitabın yazarlarının da parçası olduğu İstanbul Gençlik Araştırmaları Merkezi’ni anmak isteriz. 2022 yılında Bellek ve Kültür Sosyolojisi Çalışmaları Derneği (BEKSD) bünyesinde kurulan İstanbul Gençlik Araştırmaları Merkezi (İGAM), farklı sosyo-ekonomik, ulusal, etnik, dinsel, cinsel kimlik ve aidiyetlere sahip gençlerin toplumsal ve kültürel yaşam dünyalarını anlamlandırmaya, gençlerin yaşadıkları eşitsizliklerle mücadele etmeye, gençler için eşitlikçi, demokratik, özgürlükçü politikalar tasarlanması, geliştirilmesi ve uygulanmasına odaklanan eleştirel ve adalet eksenli bilimsel çalışmalar yürüten bir araştırma merkezidir. Merkez, henüz kısa olan ömründe, söz konusu milliyetçilik araştırmasının yanı sıra “Türkiye’de Genç İntiharları” araştırmasını hayata geçirmiş, gençlik araştırmaları alanında bir lisansüstü konferans düzenlemiş, webinar ve söyleşilerle eleştirel ve dönüştürücü gençlik çalışmaları alanına katkı sağlamaya çalışmıştır. İGAM’ın varlığının verdiği heyecan ve sağladığı kurumsal çatı olmasaydı bu araştırma mümkün olmazdı.

Araştırma projemize maddi destek sağlayan Friedrich-Ebert-Stiftung Türkiye Temsilciliği'ne ne kadar teşekkür etsek az. FES Türkiye, akademik saha araştırmaları gerçekleştirmenin maddi olarak iyice zorlaştığı bugünlerde imdadımıza yetişti. Proje kapsamında bizimle çalışan İlke Gökdemir'e verdiği emekler, her daim gösterdiği dayanışma ve sabır için özellikle ve içtenlikle teşekkür ederiz.

Araştırma projemizde bizimle birlikte çalışan genç proje asistanlarımıza ne kadar teşekkür etsek az. Sevgili Güneş Akkurt, Ozan Bal, Alkım Bayraktar ve Kübra Kurt hem projenin ana hatlarının şekillenmesine katkıda bulundular hem de literatür taramasını ve en önemlisi sahada gençlerle yaptığımız görüşmelerin çok büyük bir kısmını gerçekleştirdiler. Sedef Erdem ve Şeyma Çopur saha analizi çalışmalarımızın tamamlanmasına önemli katkıda bulundular. Genç arkadaşlarımız her daim yanımızda olmasaydı, bu kitap mümkün olmazdı. Her birinin yolu açık olsun.

Araştırmamızın temel sorunsalını belirlemek, kavramsal çerçevesini oluşturmak ve araştırma sahasına karar vermek için uzun toplantılar yaptık. Bu toplantılara sabırla katılan, çok değerli önerileriyle zihnimizi açan İGAM'ın eş koordinatörlerinden Doç. Dr. Hakan Yücel hocamıza değerli katkıları için çok teşekkür ederiz.

Türkiye'nin farklı şehirlerindeki genç görüşmecilerimiz kamusal olarak siyaseti konuşmanın bile zorlaştığı bugünlerde bizimle görüşmeyi kabul ettiler; fikirlerini, dertlerini, öfkelerini ve çelişkilerini içtenlikle paylaştılar. Bu kitap onların sözlerinin ve duygularının bir eseri. Her birine bu vesileyle yeniden çok teşekkür ediyoruz. İnandığımız ortak hayal olan demokratik bir ülkeyi inşa edebileceğimiz umudu her daim bizimle.

Kitabımızın editörü Tanıl Bora kitap fikrini ona açtığımız ilk andan itibaren bizim kadar heyecanla bize eşlik etti. Okuma önerileriyle, milliyetçilik alanındaki birikimiyle hep yanımızdaydı. Bize her seferinde ivedilikle yanıt verirken, sabırla kitabı nihayete erdirmemizi bekledi. Kendisine tüm desteği için çok teşekkür ediyoruz.

Son olarak, hem araştırma projesi hem de kitabın yayına hazırlanmasındaki uzun süreçte sabır ve anlayış gösteren, birlikte geçirilecek zamanlardan feragat eden ailelerimize içtenlikle teşekkür ederiz.

İstanbul, Ottawa, Uşak, Kasım 2025.